

чини з проською про дозвіл на розбірку старої церкви. В листопаді того ж року архітектор Тадей Мокловський оглянув і описав будівлю. Йому вдалося навіть відписати частину польськомовного напису на одвірку: "Postawion ...kiew, w roku (1736) ...poswiecona". Нову церкву у 1913 році збудували навколо старої. З розповідей мешканців, будівничим був той самий майстер, що зводив церкву у Боберці Долішній. Матеріал зі старої церкви склали з наміром звести її на новому місці. Але під час першої світової війни дерево було використане солдатами воюючих армій на опал. Нова церква стояла зачиненою з 1962 по 1989 рр. Церква у користуванні громади УПЦ КП.

Церква Вознесення Господнього, 1913 р.

Верхня Яблунка. Село Верхня Яблунка (Яблінка Вишня, Яблінка Дубова) було засноване над притокою Стрия р. Яблунка у 1559 р.

Перша дерев'яна церква у В.Яблунці була споруджена у 1568 р., поблизу неї, у 1788 р., було зведено новий храм бойківського типу - церкву Собору Пр.Борогодиці, яка збереглася до сьогодні.

З 1962 по 1989 р. церква стояла зачиненою. Церква у користуванні громади УГКЦ. Коло церкви знаходиться цвинтар та дерев'яна двоярусна дзвіниця, споруджена у 1995 р.

Церква Собору Пр.Борогодиці, 1788 р.

Шандровець. Село Шандровець було засноване у 1580 р. над правою притокою Сяну р. Ріка. Найдавніші відомості про церкву походять з податкового реєстру 1589 р. Дерев'яна церква, попередниця сучасної, була збудована на місці давнішої у 1755 р. В 1924 р. замість неї зведено

нову дерев'яну церкву. Після другої світової війни залишалася чинною. Приблизно в ті роки переосвячена на церкву Св. Івана Хрестителя. Церква у користуванні громади УПЦ МП. На південь від церкви розташована невелика дерев'яна двоярусна дзвіниця, збудована у 1995 р.

Церква Св. Івана Хрестителя, 1924

При підготовці буклету використано матеріали:

Регіональний ландшафтний парк «Надсянський». Науково-популярне видання / Марискевич О., Шпаківська І.М., Невядомський З., Башта А.-Т. В., Данилюк К.М., Канарський Ю.В., Кулачківський Р.П. – Львів, Львів: Видво «ЗУКЦ», 2011. – 74 с.

Слободян В. Церкви Турківського району. - Львів, 2003. – 200 с.

Дерев'яні церкви Галичини <http://decerkva.org.ua>

Концепція буклету: Марискевич О., Шпаківська І.

Текст: Марискевич О., Шпаківська І.

Фотографії: Шпаківська І.

Дизайн та видання: Дикий І.

Тираж:

Друк:

Наша адреса: РЛП «Надсянський»,
вул. Лісова, 3 смт Бориня, Турківський р-н, Львівська область
Тел./факс: (03269) 3-40-11
Електронна пошта: rlp.nadsyansky@ukr.net

На титульній сторінці ікона Пр. Борогодиці в українському вбранні

© Усі права застережено, жодна частина не може бути перевидана або розповсюджена у будь-якій формі й будь-якими засобами, в тому числі електронними, без дозволу авторів

Видання здійснено за фінансової підтримки обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у Львівській області

Міжнародний резерват біосфери
«СХІДНІ КАРПАТИ»
Регіональний ландшафтний парк
«НАДСЯНСЬКИЙ»

ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА САКРАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Видання здійснено за фінансової підтримки обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у Львівській області

Дерев'яні храми — це пам'ятки дерев'яної сакральної архітектури. В Україні та на її етнічних землях розташовано близько 3000 дерев'яних культових споруд. Унікальність українських дерев'яних тридільних (тризрубних) за будовою храмів XV–XVIII століть полягає в тому, що вони візуально схожі на державний герб України, один з найдавніших знаків людства — тризуб та український традиційний ритуальний свічник-тріцю. Точний період виникнення дерев'яних храмів на території України не відомий. Найімовірніше, що дерев'яні храми існували ще до Християнства на території України як язичницькі святилища. Такі святилища існували в Карпатах, де місцеві майстри обробляли деревину смереки та ялиці й будували з неї дівірки та храми.

На території регіонального ландшафтного парку «Надсянський» збереглася значна кількість пам'яток матеріальної культури, переважно греко-католицьких храмів і дзвіниць, частина з яких є спадщиною дерев'яної сакральної архітектури. Зокрема це церкви у селах **Верхня Яблунька** (Собору Пресвятої Богородиці, 1788 р.), Шандровець (Св. Івана Хрестителя, 1924), **Верхній Турів** (Св.Пантелеймона, 1890 р.), **Боберка** (Вознесення Господнього, 1913 р. та Св. арх. Михайла/Положення Ризи Пр.Богородиці, 1914), **Нижній Турів** (Успення Пресвятої Богородиці, 1914 р.) та **Дністрик Дубовий** (Собору Пресвятої Богородиці Найсвятішого Серця Ісуса, 1920 р.).

Дністрик Дубовий. Село було засноване над правою притокою Дністра - потоком Дністрик Дубовий у 1567 р.

Вперше сільська церква згадується в податковому реєстрі 1515 р. Дерев'яна церква Втечі до Єгипту Пр. Богородиці була збудована у 1751 р. У 1848 р. (за іншими даними - 1851 чи 1856 р.) на її місці поставлена наступна дерев'яна церква Собору Пр. Богородиці, яка була сильно пошкоджена під час першої світової війни. У 1921 р. навколо старої зведено існуючу дерев'яну будівлю в неоукраїнському стилі. На хорах під круглим вікном з заходу є напис: "Будовано тоту церкву від 7 мая до 26 грудня 1921 р. Благослов-

лено 25 червня 1922 р."

По другій світовій війні залишалася чинною. Церква у користуванні громади УГКЦ. У церкві знаходяться своєрідні намісні ікони Пр.Богородиці і Христа у вишиванках, виконані за зразками ікон Осипа Куриласа 1911 р.

Дерев'яна церква
Собору Пр. Богородиці, 1920 р.

Нижній Турів. Село Нижній Турів (Турочка Матенчина, Турочки Нижні) було засноване над притоками р.Яблунька - р.Писана та потоками Ясен і Роцен у 1556 р. Дерев'яна церква латинізованого типу в Н. Турові була споруджена у 1792 р. на місці старої церкви (1556 р.). Ця церква була розібрана у 1913 р. (до цього часу збереглися сліди старих фундаментів), а на її місці поставлена наступна дерев'яна церква Собору Пр. Богородиці, яка була сильно пошкоджена під час першої світової війни. У 1921 р. навколо старої зведено існуючу дерев'яну будівлю в неоукраїнському стилі. Після другої світової війни не була зачиненою. Церква у користуванні громади УАПЦ. На захід від церкви розташована триярусна дерев'яна дзвіниця, завершена шоломовою банею, яка була збудована у 1914 р.

Церква Успення Пр. Богородиці, 1914

Верхній Турів. Село Верхній Турів (Турочки Вишні, Турочка Ступосянська) було засноване над притокою р.Яблунька - потоком Сколабан у 1556 р. Попередня невелика дерев'яна церква Втечі до Єгипту Пр. Богородиці, збудована коштом громади, походила, ймовірно, з початку XVIII ст. У 1803 р. вона визнана близькою до руїни. Ймовірно, невдовзі занепадала, бо нова латинізованого типу будівля збудована щойно у 1890 р. За місцевими переказами, її розбудовано з дерев'яної, криитої соломомою двірської каплиці, за зразком старої церкви в Туроч-

ках Нижніх, місцевим майстром Петром Маєцьком. Пошкоджена під час першої світової війни і відновлена після її закінчення. Стояла зачиненою у 1960 - 1989 рр. Відновлена у 1990 р. Тоді ж добудовані ганок і ризниці. Церква у користуванні громад УАПЦ та УГКЦ.

Церква Св. Пантелеймона, 1890 р.

Боберка. Село Боберка було засноване у 1537 р. краківським воєводою Петром Кмітом над притокою Сяну р. Боберка. Привілей на село отримав солтис Іван Вольоша. Перші тризрубні церкви бойківського типу у Боберці були споруджені протягом XVI - XVII ст.

Боберка Долишня. За переказами, давня церква стояла вище за дорогою. Це була тризрубна двоверха церква бойківського типу. В 1914 р. навколо цієї церкви збудовано нову дерев'яну, а її - розібрано. За місцевими переказами, будували церкву ті ж майстри, що й у Лютовиськах. З 1960 по 1989 рр. церква стояла зачинена, у 1970 р. була пограбована. Відкриту для богослужінь церкву переосвячено на Положення ризи Пр. Богородиці. Церква у користуванні громади УГКЦ. На південь від церкви розташована мурована двоярусна, восьмибічна дзвіниця, зведена у 2002 р. на місці давнішої дерев'яної.

Церква Святого Архангела Михаїла.
Положення ризи Пр. Богородиці, 1914 р.

Боберка Горішня. Стара дерев'яна церква походила з 1736 р. (за іншими даними - 1637 р. чи 1673 р.). Це була тризрубна, двоверха будівля бойківського типу. 2 травня 1912 р. громада звернулася до Грона консерваторів Гали-